

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 90. ANULU XII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditur'a
foiei pe afara la c. r. poste, cu bani
ga'ta prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumerati-
unei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu ann
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 annu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 15/27 Novembre 1864.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diet'a transsilvana.

Siedinti'a din 1/13 Octobre 1864.

(Continuare si capetu din nr. 88 si 89.)

Apoi se da cuventu lui **O b e r t**, pentru de a motiva
propunerea sea in privinti'a scol'eloru industriale si agronomice.

Propunerea este cea urmato're:

Propunere.

Cu privire la starea presenta a agriculturii si a industriei
in car'a patria;

petrunsi de convingerea, ca caus'a acestei stari triste a
jacutu de o parte in legislatiunea patriei;

si ca prin urmare e un'a din cele mai urginte datorintie
a reprezentantiei tieriei, a delaturá dupa potintia tristele ur-
mári ale acestei stari;

decide diet'a:

a se elaborá fara intardiare prin comisiuni spre acestu scopu
denumite:

1. unu proiectu de lege, privitoriu la intemeierea scol'e-
loru inferio're de agricultura;

2. unu proiectu de lege, privitoriu la intemeierea scol'e-
loru inferiere de industria;

3. unu proiectu de lege, privitoriu la deschiderea si fa-
cerea mai multoru drumuri nou'e, spre indestulirea cerintieloru
de comunicatiune debuincio'se;

4. unu proiectu de lege, privitoriu la efectuarea de espu-
setiuni periodice pentru productele agriculturii si ale industriei
patriotice.

Sabiu, in 23 Maiu 1864.

Franciscu Obert m. p.,

deputatu din cerculu I. de alegere alu scaunului
Mediasului, cá propunatoru.

Refert. **O b e r t**, dupace atinge, ca propunerea lui au a-
flatu inca dela inceputu partinire atatu de caldura'sa, incatu nu
se teme de sor'tea eii mai departe, dice camu urmato'rele. La
an. 1841 Presied. dietei de atunci Br. Franciscu Kemény a
disu, ca e rusine, catu de departe sta inderaptu legislatiunea
transsilvana fatia cu o viétia regulata cetatienésca. Densulu
inca a luat mandatu seu de deputatu cu acea propunere,
ca sa conlucre dupa potintia pentru delaturarea releloru atin-
se de Br. Kemény; cáci si densulu crede, ca organizarea e-
c o n o m i c a a tieriei intocmai asiá e de lipsa, cá si cea
p o l i t i c a si j u d i c i a l a. Mai departe crede, ca prin
propunerea sea nu va impededá celelalte lucrári ale dietei,
pentruca sesiunea acést'a e pe ga'ta, ear pâna la sesiunea
cea mai deaprobe este tempu destulu de preconsultare. Mai
departe a vediutu, ca regimulu a sanctiunatu si in alte tieri
asemenea proiecte de legi, ba a si dotatu asemenea institute,
precum d. e. in Keszthely in Ungari'a pentru o scola de e-
conomia a incuviintiatu 65,000 f. si a insarcinatu pre Can-
celari'a aulica ungara a luá mesurile de lipsa inca si pentru
alte doue institute de feliulu acést'a, unulu in Debrezinu, si
altulu in Ungari'a de susu. Dar densulu a mai proiectatu si
scole industriale, si cladirea drumurilor in tote partile, si esp-
sitiuni regulate. Se dice, ca Tranni'a este tiéra mai cu séma
agricola. Acést'a e adeveratu, pentruca 75% ale locuitori-
loru se ocupa cu economi'a viteloru si agricultur'a, si numai
25% cu meseriele. De aici aru urmá, ca legislatiunea sa se
intereseze mai cu séma de agricultura; insa agricultur'a tre-
buie sa fia ajutata de urmatorii 5 factori: scóle agronomice,
radicarea meserieloru, creditulu de pamentu, mijloce eftine de
comunicatiune, si espositiunile. Pentru creditulu pamentului
si pentru deschiderea de drumuri nou'e a luat regimulu me-
surile de lipsa, propunendu 7 drumuri nou'e, si asiá acestea
se voru face. Ear factorulu celu mai momentosu pentru ina-
intarea culturii in patri'a nostra este infintiarea de scóle de
agricultura. Noi nu potemu cuno'sce inca de ajunsu, ce rezultate

bune aru avé lucrarea mai rationala a pamentului, carea nu
se póte fortiá; si deca astadi s'aru sterge economi'a de 3 ho-
tare, atunci deocamdata nu s'aru vedé progresse, ci re-
gresse, precum se vedu dejá in Brasiovu si Clusiu; pen-
truca poporulu sta lipitu de obiceiurile sele cele vechi si nu
priimesce usioru innoiri, si de aceea introducerea unei economii
mai rationala nu se póte demandá prin ordinatiuni, ci trebuie
sa se faca mai multu prin esemple; poporulu trebuie sa se
invetie, sa se lumineze, si sa se inzestreze cu idei sanetose
despre agricultura. (Bravo!) Un'a scola de agricultura ade-
veratu ca n'aru fi de ajunsu, ci aru trebui sa se faca celu pu-
tinu 3, cáci amu remasu forte departe indereptu, si cáci po-
porulu are lipsa de a le vedé si de a invetiá din ele catu mai
cu usuratate. — Altu factoru pentru radicarea agriculturii
sunt m e s e r i e l e, si vedemu ca n'adeveru agricultur'a in
tierile acelea infloresce mai frumosu unde meseriarii din tiéra
cumpera necurmatu productele crude ale agriculturii. (Asiá e!)
Engliter'a d. e. scóte din tiéra putine producte crude; dar in
ce flóre se afla agricultur'a, se póte vedé de acolo, ca la an.
1863 manufacturi englesesci s'au esportatu de 1400 mill. fl.,
de unde se póte vedé, catu castiga agricultur'a din industria.
Engliter'a s'au inavutitu mai cu séma prin aceea, ca langa a-
gricultura au avutu si industria mare, si astfelu productele
crude indata au cautare si trecere la industriari, si ale indu-
striariloru la agronomi, si acést'a este isvorulu celu mai de
frunte pentru avuti'a rationala. Tranni'a este incungiurata
de tieri agricole, si problem'a eii nu póte fi nici de-
cátu de a remané si ea tiéra agricola. (Forte adeveratu!)
Dar dupace vomu intrá si noi in drumurile ferate, noi
cu productele nostre cele crude nici ca vomu poté tiné
concurinti'a cu tierile cele bogate dela resaritu, care de
altmintrea si trebuintiele civilizatiunei le cunoscu inca in me-
sura mai mica decatu noi. Si nici ca a fostu Tranni'a totde-
un'a tiéra agricola, ci in secululu 14 si 15 au avutu negociu
in floritoriu, — si tocmai pe atunci ea era mai avuta. Engli-
ter'a nu s'au inavutitu prin esportulu producteloru eii celoru
crude in tieri straine, ci prin trecerea loru in launtru tieriei,
va sa dica prin meserii. Si de aceea densulu (Obert) a pro-
iectatu a se infintiá si scóle de meserii, precum si espositiuni
regulate din tempu in tempu pentru incuragiarea atatu a agri-
culturii catu si a industriei. — Aru mai fi de a se vorbi de-
spre spese. Spese mari fondului tieriei nu s'aru face, cáci e-
sista unu fondu de comerci, unu fondu pentru scóle de agri-
cultura, se póte pretinde subvintiunea statului, si numai re-
stulu aru cadé apoi pe fondulu tieriei. Insa lucrulu atát'a e
de momentosu, incatu se póte aduce o jertfa pentru realisa-
rea lui; cáci sunt lucruri, cari nici odata nu suntu prea
scumpe, si pentru cari statulu in tote impregiurările trebuie
sa aiba bani, si intre acestea se numera desceptarea poteri-
loru ce dormu, crescerea tinerimei, si asigurarea acelu factori,
de cari atarna bunastarea poporulu. In fine propune, cá ob-
iectulu sa se predé unui comitetu, ce sa se formeze din câte
unu membru de sectiune. (Bravo! Bravo!)

Asupr'a modalitati, cum sa se pertracteze propunerea lui
Obert, se nasce discussiune viua:

1) **R a n n i c h e r**, sprijinitu de Rosenfeld si Budacker, e
de parere, ca propunerea acést'a dupa § 43 alu regulamen-
tului sa se redeá lui Obert, spre a substerne dietei unu pro-
iectu intregu, care proiectu apoi sa se deá unui comitetu spre
consultare si reportare.

2) **O b e r t**, sprijinitu de Gaitanu si de Thiemann, apera
propunerea sea, cáci cá individu singularu nu e in stare a-si
castiga datele de lipsa. — In fine mai vine

3) **G u l l**, pentru de a propune, cá diet'a sa aléga unu
comitetu de 8 membri, care sa elaboreze o representatiune
cátra Mai. Sea, spre a se tramite din partea regimului la dicta
proiecte de legi in privintiele acestea. —

Propunerea lui Gull nu afla sprijinire, ci

la votare se priimesce propunerea lui Rannicher, dându-se lui Obert asigurare din partea presidiului, ca acest'a i va esoperá dela jurisdicțiunile publice ori ce date, de cari aru avé lipsa la elaborarea proiectului seu. La ordinea dilei este mai departe

Reportulu

comitetului finantialu despre ambele proiecte de lege, privitoare la stabilirea preliminarului pentru fondulu de concurintia transsilvanu pe periodulu finantialu

I. dela 1 Nov. 1863 pâna la finea lui Decembre 1864, si

II. pe anulu 1865.

Refert. Schuler-Libloy dupa cuvintele introdu catóre, espune trebuinti'a platirei contributiunilor. Cu câtu, dice elu, statulu va dá membriloru sei mai multe folóse si i va scuti de mai multe pagube, cu atât'a mai bucosu voru portá acesti'a contributiunile, numai sa steá contributiunile in proportiune cu poterile contribuentilor. Tranni'a fatia cu tempurile dinainte de an. 1848 nu póte dice, ca folósele eii aru fi propasitu in acea mesura cá contributiunile, si aici negresitu este dispropotiune. Tabloulu totalu alu oblegamentelor tierei va sa-lu propuna in cele urmatóre. Bugetulu statului pe an. 1864 arata pentru Cancelari'a aulica tranna cam $3\frac{1}{2}$ mill.; administratiunea finantiala costa peste 1 mill.; cerintiele pentru fondulu de dessarcinarea pamentului cam 3 mill., in fine feliuritele aruncuri pe comune, si eata summ'a de 10 mill.; totu cam atât'a platesce tier'a si pentru trebuintiele generale ale imperiului, cari cu tóte la olalta facu cam 300 mill. f. pe anu, din cari numai cá interese se platescu 106 mill. pe anu, ear cam 120 mill. cadu pe bugetulu militaru. Astfelu Tranni'a aru avé a suportá 20—24 mill. pe anu. Acum contribuit'au Tranni'a la scaderea datorieloru statului? Déca dá, atunci s'aru poté pretinde fondulu domesticalu; déca nu, atunci e mai bine a cere din finantiele statului, decâtu a umblá dupa finantie proprie tranne, cari ne-aru incarcá totdeodata si cu dessarcinarea pamentului intréga. (Asiá e!) Afara de spesele sele speciale in summa cam de 5 mill., Tranni'a platesce in cass'a statului la 4 mill. f. dare directa; indirecta ce-va peste $7\frac{1}{2}$ mill.; darea de vinarsu 1,640,000 f., prisosulu din venitul salineloru cam $2\frac{1}{2}$ mill.; monopolulu de tabacu $1\frac{1}{2}$ mill.; timbre si taxe mai 1 mill., vámi de transitu cam 200,000, vámi interne 140,000 s. a.; domenele statului in Tranni'a dau numai 30,000, cele predate bancei 7000 f., totu baiesitulu numai ce-va peste 200,000 padurile statului 13,000; asiá incátu cu totalu Tranni'a a contribuitu la bugetulu imperiului pe an. 1864 numai 11,823,860, f. va sa dica statulu cheltuieste de dóue ori atât'a pentru Tranni'a de câtu are venitu din ea. Totu cam asiá e si cu alte tieri asiá incátu totu cam la 600 mill. spese suntu numai 500 mill. venitu, va sa dica deficitu de 100 mill. Asiá dar nici statulu nu póte dá totu ajutoriulu cerutu, ear creditulu statului in fine are si elu marginele sele.— Mi se va respunde, ca sa se urce dárile, ori sa se faca crutiári câtu se póte mai mari. Se va face si un'a si alt'a, atâtu din partea imperiului, câtu si a tierei; numai câtu capitalulu de lucru alu poporului nu se póte atacá, nici isvorulu de castigu nu se póte ruiná, precum nici muierea, a cárei gaina ouá óue de auru, n'a potutu castigá deodata tóte óuele taindu-si gain'a.— Pánacandu se va face reformarea contributiunei imperiale, va trebui sa ne ajutámu noi insine, si acést'a o vomu face urcandu productivitatea, mai cu séma inaintandu agricultur'a.— Din tóte aceste impregiurári urméza, ca atâtu finantiele tierei, câtu si ale statului pretindu cea mai mare crutiare, si din acestu punctu de vedere a conceputu comitetulu raportulu seu (Bravo!) (Citesce raportulu in limb'a germana.)

Binder propune incheierea siedintiei, Negrutu trecerea dela desbaterea generala la cea speciala. Deci se citeescu propunerile facute de comitetu:

„De óre-ce in sa adausulu la fondulu tierei pentru periodulu finantiale $186\frac{3}{4}$ statatoriu din 14 luni efective s'a incassatu si mai ca s'a si cheltuitu, prin urmare nici o schimbare nu s'aru mai poté face, — pentru aceea urméza mai inainte

Propunerea.

Inalt'a dieta sa binevoiésca:

„I. Preliminarulu pe periodulu finantialu $186\frac{3}{4}$ statatoriu din 14 luni a-lu incuviintiá intru totu cuprinsulu lui, si proiectulu de lege ce stá inainte a-lu acceptá nestramutatu cu acei trei articuli, si a-lu substerne spre aprobarea pre'nalta cu aceea dechiarare, ca s'a esaminatu totodata si preliminarulu pe a. 1865, la care s'au esprimatu dorintiele, acceptárele si provocárele, cu scopu de a se realisá inca pe anulu 1865;“

„II. Preliminarulu pe periodulu finantialu 1865 alu revédé, si propunerile facute la rubricile singuratice a le supune decisiunei sele.“

Se priimesce fára desbatere.

Articululu 1 dar suna asiá:

Articululu de lege

privitoriu la stabilirea fondului transsilvanu de concurintia alu tierei pentru periodulu finantialu din 1 Novembre 1863 pâna'n ultim'a Decembre 1864.

Art. I. Spre a aduce in venitoriu anulu de pân'acum administrativu in consunantia cu anulu solaru, se estinde duranti'a anului administrativu 1864 pe 14 luni, va sa dica, pe periodulu dela 1 Novembre 1863 pâna la 31 Decembre 1864.

Art. II: Spesele totale ale fondului tierei pentru periodulu susumentionatu se aplacidéza in summ'a de 219,411 fl. v. a.

Art. III. Spre acoperirea pártii din summ'a de 151,031 fl. a spesseloru totale, care nu se póte acoperi din veniturile proprii ale fondului tierei, preliminate cu 68,380 f., se va escrie si scóte pe periodulu finantialu 1864 o aruncatura de $4\frac{1}{2}$ xr. pe fiacare f. alu dáriloru directe imperatesci (esceptunandu-se in sa adaugamentele extraordinarie).

Urméza preliminarulu pe an. 1865, in privinti'a cáruia dice raportulu:

In preliminarulu pentru a. 1865 recerintia sub titlu 1 pentru Esactoratululu provincialu pusa cu 29,455 fl. s'a scadiutu dupa alaturatulu conspectu la 25,405 fl. din cauza, pentru ca mai multe posturi séu nu suntu implinite, séu respectivii ampoiati suntu airea aplicati, séu pentrucá sa-si póta acceptá reducerea acelor posturi, si asiá rubricile suscepte in titlulu 1 se recomanda spre incuviintiare cu aceea propunere:

„ca spesele pentru Esactoratululu provincialu suntu a se suscepe in preliminarulu pe a. 1865 de incuviintiare in sum'a redusa la 25405 f. v. a., cu privire in sa la aceea, ca reorganizarea perfecta a Esactoratululu provincialu stá la inaltulu regimu sub pertractare, inaltu acelasi aru fi de a se recuirá, cá sa predee despre aceea dietei câtu mai curendu o propusetiune, eara pâna atunci sa sisteze implinirea posturiloru vacante.“

Recerintia. Titlu 1. Esactoratululu provincialu.

1. unu Esactoru 1260 f. 2. unu Vice Esactoru 1050 f. 3. patru Consiliari de esactoratu 2 á 945 f., 4. 2 á 840 f., la olalta 1890—3570 f., 5. unu Registratoru 635 f., doisprediece Oficiali de esactoratu; 6. 2 á 735 f.—1470; 7. 5 á 630 f.—3150 8. 5 á 525 f.—2625, cu totulu 7245 f.; 9. optu Ingrosisti, 6 á 367 f. 50 xr.—2205, 10. 2 á 315 f.—630 cu totulu 2835 f. 11. 6 Accessisti á 262 f. 50 xr.—1575 f. 12. unu Usieriu 263 f. 13. unu Servitoriu de oficiu 262 f. 14. unu Ajutatoriu de servitori 210 f., 15. Adause de functiune si de suplinire *) 2000 f. 16. siepte Diurnisti á 80 xr. incirca 2000 f. 17. Remuneratiuni si ajutorie 900 f. 18. Trebuintiele oficiului si de cancelaria 1300 f. 19. spese diverse 200 f. v. a.

Summ'a 25,405 f. v. a.

Schuler—Libloy in cuventu lungu cere incuviintiarea acestei positiuni dupa propunerea comitetului, ear representantele regimului dupa propunerea regimului,

la votare se priimescu tóte trei pártile din propunerea respectiva a comitetului, cu cari siedinti'a se terminá la 2 óre.

Dela Senatulu imperialu.

In siedinti'a 2. a casei de susu actele cele mai insemnate suntu: citirea pactului familiaru privitoriu la primirea corónei messicane din partea Archiducelui Ferdinandu Maximilianu, si la propunerea cardinalului Rauscher alegerea unui comitetu de 9 membri (cardinalu Rauscher, Br. Münch, Cont. Kuefstein, gener. conte Thurn, Br. Lichtenfels, princ. Iablonsky, Episcopulu Fogarasy, cont. Leone Thun pentru compunerea unei adrese la cuventulu tronului.— Contii Kronberg, Khevenhüller, Münch si Episcopulu Br. de Siagun'a lipsescu.— Si in cas'a ablegatiiloru, la propunerea betránului Abate dela Molk, Eder, se priimesce compunerea unei adrese, si dupa o discussiune in privinti'a numerului— centrulu cu proponintele Eder dice: 12, stâng'a cu proponintele Schindler: 9,— se defige cu 93 contr'a 69 voturi numerulu de 12, si se alegu: Dr. Giskr'a cu 166 voturi (tóte), Dr. Brinz cu 136, Zimmermann cu 136, Dr. Herbst cu 129, Dr. Berger cu 127, cont. Potocki cu 115, Br. Protobevera cu 93, Br. Tinti cu 92, Kuziemski cu 90 si Hagenauer cu 88. Acesti'a 10 au majoritate absoluta; pentru 2 trebuie sa se faca alegere successiva, din carea reesu: Dr. Ryger cu 92

*) La Numerulu postalu 15 se observá, precumca se acceptá, cá inaltulu regimu va luá adausele suplinitoare pentru ampoiati si servitorii c. r. disponibili pâna la marimea salarielor lor anteriori asup'a vistieriei statului, si va liberá fondulu, care la aceea nu e oblegatu.

și Mog'a cu 86 voturi.— (Notari se alesera: Dr. Fleckh, Dr. Hanisch, Dr. Hassmann, Greuter, Gull, Puscariu, contele Chr. Kinsky și Obert; ordinatori: Dr. Gross, Steffens, cont. Wrantislau și nob. de Mende.

În ședința a 3. a casei ablegaților se constituie comitetul pentru adresa și despartimintele, apoi se publică rezultatul alegerilor pentru comitetul de verificare și petiții.— Unu proiectu adus în ședința trecută din partea Dr. Berger, privitoriu la processul dep. Rogavsky, se împartășește între membrii. Apoi se dă spre citire o interpelațiune a lui Schindler și consoti; ca are de cugetu regimulu a aduce încă în sesiunea acest'a unu proiectu de lege pentru responsabilitatea ministrilor față cu senatul imperialu? Ministrulu Schmerling răspunde, ca va dá desluciri în un'a din ședințele următoare.— Ministrulu Mensdorff comunica și aici actulu familiaru pentru Archiducele Maximilianu.— Ministrulu Plener substerne computulu încheiatu depe an. 1862, după care speșele reale au întrecutu speșele preliminate de 394 mill. cu 1½ mill., ear veniturile reale au întrecutu pre cele preliminate de 294 mill. cu 25 mill. Apoi asterne bugetulu pe an. 1865; preliminate suntu 548½ mill. speșe, și 518 mill. venituri. Cele 30 mill. ce lipsescu se voru acoperi parte prin cele 18 mill. ce are să castige Austri'a că despăgubire din resbelulu danesu, parte prin operațiuni ereditale de 12 mill.— Apoi substerne unu proiectu pentru reformarea dărilor, la carea regimulu s'a luat după principiulu contribuțiunii din castigulu curatu; asemenea proiecte de legi pentru împuținarea dărei vinarsului cu 10% și altulu pentru împuținarea dărei capulu în Transsilvania.

La ordinea dleii e citirea antăia a raportulu comisțiunii pentru controlarea datorieloru statulu, pentru care se alege unu comitetu de 9 membri: Stummer, Dr. Brest, Kirchmeyer, Kaisersfeld, Skene, Pummer, Snida, Backofen și Szabel.

Preliminariulu statulu pe an. 1865.

este urmatoriulu:

I. **Rezerntia.** Statulu de curte 1,421,144 f.

1. Cancelaria de cabinetu	63,482 f.
2. Consiliulu imperialu	966,312 f.
3. Consiliulu de stat	146,782 f.
4. Consiliulu ministrilor	65,985 f.
5. Ministeriulu de esterne	2,374,430 f.
6. Ministeriulu de stat	31,104,350 f.
7. Cancelaria de curte ungara	12,071,015 f.
8. Cancelaria aulica transsilvana	3,543,391 f.
9. Cancelaria aulica pentru Dalmatia, Croația Slavonia	2,165,997 f.
10. Consiliulu de instructiune	55,140 f.
11. Ministeriulu de finanție	342,876,466 f.
12. „ comerciulu și economi'a	
naționala	13,606,741 f.
13. „ de justiția	8,204,894 f.
14. „ de poliția	3,372,864 f.
15. Dicasteriele de controla	3,795,881 f.
16. Ministeriulu de resbelu	105,767,772 f.
17. „ de marina	11,102,766 f.

Summ'a 548,705,412 f. v. a.

II. Acoperirea

1. Venituri proprie ale ministeriului de esterne	114,100 f. v. a.
2. detto ale ministeriului de stat	457,968 f.
3. detto ale Cancelariei aulice ungare	266,037 f.
4. detto ale Cancelariei aulice transsilvane	79,375 f.
4. detto ale Cancelariei aulice croate	45,100 f.
5. detto ale administrațiunii financiale	157,948 f.

Dări directe:

1. Contribuțiunea pamentului	69,835,500 f. v. a.
2. „ zidurilor	23,844,500 f.
3. „ de castigu	6,847,400 f.
4. „ de castigu personalu	5,145,000 f.
5. „ de venitu	20,790,600 f.
6. „ pentru ereditate	21,300 f.
7. „ regala restante	24,400 f.
8. taxe pentru executiunea dărilor	290,300 f.

Dări indirecte:

1. darea de vinarsu	16,868,800 f. v. a.
2. „ „ vinu și mustu	6,265,500 f.
3. „ „ bere	16,886,758 f.
4. „ „ carne și vite de taiatu	5,520,289 f.
5. „ „ zaharu	7,810,530 f.
6. alte dări de consumu	1,920,947 f.
7. arendări	5,126,505 f.
8. alte venituri	153,419 f.

9. vam'a de granitia	16,081,080 f.
10. sarea	39,983,600 f.
11. tabacu	60,883,892 f.
12. timbru	16,648,092 f.
13. taxe	885,281 f.
14. taxe dela documente	26,497,441 f.
15. loteri'a	18,295,475 f.
16. vâmi interne	3,338,126 f.
17. punțiarea	93,540 f.
18. taxe în Lombardo—Veneti'a	134,000 f.
Venituri din bunurile statulu	5,107,420 f.
venituri din padurile statulu	10,803,539 f.
venituri din averi confiscate	649,436 f.
fabrice erariale	1,463,115 f.
montanistic'a (baiasitulu)	27,951,272 f.
monetari'a (banari'a)	25,598,878 f.
venituri din vendiarea proprietăților de stat	33,806,270 f.
starea cassei preste totu	14,941,165 f.
ministeriulu de comerciulu (posta, telegraf. etc.)	16,605,673 f.
venituri proprie ale ministeriului de poliția	548,850 f.
detto ale dicasterieloru de controla	1.666 f.
detto ale ministeriului de resbelu	9,066,227 f.
detto ale ministeriului de marina	391,504 f.

Summ'a 518,227,816 f. v. a.

prin urmarea lips'a

30,477,596 f. —

Sabiiu în 14/26 Novembre. Foi'a germana de aici ne spune, ca statutele reuniunii agricole transsilvano-sasesci s'au intaritu în form'a lor noua, și vinu a se pune în lucrare. —

Din Brasiovu scrie „Gazeta Transsilvana“, ca Reuniunea femeilor române și-a tinutu adunarea generala în 7/17 Nov. numerulu membrilor contribuente din Brasiovu 80, din Sabiiu 14; fondulu numera 25,294 fl. 80 xr. — Presedinte se alege stim. dómna Anastasi'a Demianu D a t c o. —

Privitoriu la congressulu serbescu. Pertractările în ministeriulu de stat asupra decisiunilor congressulu Carlovițianu suntu terminate; comisarulu reg. generalulu Filipovici în câte-va zile va parasii Vienn'a, și apoi se va conchiamă congressulu serbescu deliberativu.

Varietăți și noutăți de zi.

Averea comunei Vienn'a la sfârșitul anulu 1863. faceă 17,125,382 f. —

La împrumutul cel nou, după cum spune „Press'a“, până în 6/18 Novembre se înscrișera preste 27½ mill. fl., va să dăca cu 2½ mill. mai multu decum se cereă. Acest'a aru fi unu semn bun pentau starea financiară a imperiulu nostru. — După scirile cele mai noue însă acel'a a trecut de 46 milioane, va să dăca au ajunsu mai catimea indoita, decum trebuia. —

Statutele Asociațiunii literare din Bucovin'a s'au intaritu. Salutăm cu bucuria acesta nobila întreprindere a fraților din Bucovin'a, și dorim, că sa vedem în curendu toate trei asociatiunile române din Austri'a rivalisandu între sine pentru propagarea culturii poporulu nostru. —

Principatele române unite.

Datorim publiculu nostru de câte-va numeri încóce o referada mai pe largu despre cele ce se 'ntempla în Romani'a; suntemu fericiti, ca potemu referi mai totu lucruri de acelea, ce sersescu spre folosulu țierei și spre onórea și glori'a guvernulu ei.

Amu amintitu în nr. din urma, ca legea de espropriare pentru utilitatea comuna s'a publicatu; astadi avem sa adaugem, ca s'a publicatu și codic'a penala. —

După decisiunea consiliulu de ministri se va fundă unu buletinu alu legiloru, în care se voru publică toate legile, ce s'au promulgatu dela an. 1859 încóce și se voru mai promulga în venitoriu; totdeodata cu acesta dispozițiune se o-presce privatiloru, de a mai edă și tipari legile din propri'a lor autoritate.

Prin decretu domnescu la universitățile din Iasi și Bucuresci se institue cursuri speciale pentru științele naturii. Scopulu acestei institutiuni este, de a formă barbati de specialitate mai cu sēma în Geologia, cari apoi sa perscruteze după indegetările științelor pamentulu Romaniei, atât de binecunoscutu cu toate darurile, dar atât de puțin cunoscutu până acum chiar și de fiii lui. Totdeodata se va constitui o comisiune permanenta Geologica, ai cărei membri voru împarti tota țier'a în anumite cercuri și voru cercetă crucisii și curmezisii firea pamentulu, și astfel, facendu fiacare o carta geologica a cerculu seu, voru pregati compunerea unei carte geologice generale.

Fiindcă în Români'a suntu multe comune romano-catolice, care priimiau preotii lor din strainatate, și fiindcă prin această impregiurare inimele acestor locuitori mai multu se înstrainau decâtu se apropiiau de patri'a lor: pentru aceea ministrulu cultelor a chipsuitu înfiintarea unui semniariu micu romano-catolica lângă Episcopii'a rom.-cat. din Iasi, și acestu planu alu ministrului, aprobându-se din partea consiliului ministrilor, s'au întaritu și din partea Domnitorului.

Lângă fôia „Dunarea“, ce ese de curendu în Craiova, mai apare și alta fôia comunala, comerciala și industrială, cu numele „Mercuriu“ la Galatiu, sub redactiunea d. C. Troteanu, cunoscutu cititorilor „Bucimului“ că colaborante alu aceluia. Astfelu în curendu tôte orasiile mai însemnate ale României voru avé și câte un diuariu propriu. (Tocmai pecându încheiamu, ne sosesce o fôia nouă: „Constitutiune“ sub redactiunea d-lui I. I. Pall'a.)

O cauza interesanta decurge de presinte între Russi'a și Români'a. Statulu romanescu adică avă în Bassarabi'a, și anume în orasiile Reni, Chilia și Ismailu zidiri colosale, în care Russii concentrasera tóta puterea lor din aceste tînuri. Cându în urm'a tractatului de Parisu aceste părți ale României reintră în posesiunea ei, oficerii și funcționarii russesci, cu maniera adeverata muscalésca, vendusera privatiloru cu pretiuri bagatele acele zidiri, spre a le strică și a se întrebuintă materialulu din ele pentru alte lucruri. Acum statulu romanescu reclama proprietățile se în puterea articolului 20 alu tractatului de Parisu, și Russi'a însasi recunósce dreptatea acestor reclamatii. Mal multe comisiuni renduite cându de o parte cându de alt'a pentru constatarea lucrului remasera fără rezultatu, panacându în fine acum cu învoirea ambelor staturi se va compune o comisiune internatiunala, ce va constă din unu delegatu alu Russiei, unu ampoiatu alu ministeriului de finanție românu, din prefectulu și presedintele tribunalului de acolo, unu reprezentante alu cumperatoriloru, și unu translatu rusu. — Vorbindu despre Bessarabi'a, vomu adauge înca, că Guvernulu romanescu a luat mesurile de lipsa, spre a intră salinele de mare din Bessarabi'a în contulu și administratiunea statului.

Judetiele României, cu ocaziunea celei d'antâiu adunări a consilieriloru lor, s'au întrecutu în zelu patriotic și în devotamentu pentru Domnitorulu. Lângă manifestatiunile de felulu acest'a, ce le publicaramu în numerulu nostru din urma, avemu sa mai adaugemu următoarele: Consiliulu districtului Ilfov a votatu clădirea și întretinerea unui spitalu cu 24 paturi în Olteni'a, celu din Buzeu înfiintarea unei gradini și a unui monumentu cu numelu Domnitorului; celu din Folticeni înfiintarea unui Gimnasiu, celu din Calarasiu unu actu de multiamita, o scôla și o gradina; celu din Tecuciu o gradina și unu monumentu; celu din Ploiesci, celu din Giurgiu, celu din Barladu, celu din Romanu, celu din Focsiani, celu din Vâlcea adrese de multiamita, apoi celu din Caracalu 3000 #. pentru facerea unei gradini publice pe numelu Domnitorului, celu din Valcea înca și clădirea unui colegiu cu numelu Alexandru Ioann I; celu din Tergovistea înfiintarea unei gradini, celu din Slatin'a formarea unei piatie cu o fontăna, deasupra cărei'a se va asedia bustulu Domnitorului din bronzu; în fine celu din Severinu a substernutu Domnitorulu adresa următoare: Înaltimei Sele Alexandru Ioann I. Domnitorulu Principatelor române unite.

Pe lângă tôte actele, de care adeveratii Români au sa se felicite, din momentulu de cându Români'a avă fericirea sa fia carmuita de M. Vóstra, maretulu actu din 2 și 14 Maiu, care redede Românilor drepturile strabune, perdute de atâti'a seculi, și vieti'a ce M. Vóstra ati datu judetielor, incredintiându-le regularea interesselor locali; tôte acestea crediendu a ne accordă libertatea sa esprimămu M. Vóstre în deplina consciintia viuele nóstre simtiaminte, dreptu unu micu semnu de marea recunoscintia ce datorimu Înaltimei Vóstre, autorele acelu maretu actu din 2 și 14 Maiu, precum și acelorulalte ce-lu succedu: consiliulu judetienu din Mehedinti, spre gloriós'a memoria, róga respectuosu pe M. Vóstra a i se incuviintă prim'a votare ce face astadi pentru înfiintarea unui basin-funtana în pieti'a principala a comunei Severinu, ce purtandu gloriósulu nume de Alexandru Ioann I. sa fia pentru folosulu publicu, de care suntemu mandri, ca utilitatea ce va representă va atrage asupra M. Vóstre binecuventarea publicului. Era dreptu profunda recunoscintia, ce că Români datorimu M. Vóstre pentru atâtea acte maretie, care asigura fericirea patriei nóstre, Ve rugămu, Prè Înaltiate Dómnice, a primi asigurarea devotamentului cu care în sincer'a nóstra consciintia, ne engagiămu a servi cu credintia nóvelor institutiuni și tronulu M. Vóstre.

„Traiésca Români'a !

„Traiésca Alexandru Ioann I. pentru deplin'a ei fericire !“

Prospectu politicu.

„Memorial diplomatique“ din Parisu aduce unu felu de programu alu politicei dinafara a Austriei, a cărei esintia e, că Austri'a doresce sustinerea păcei.

În urm'a păcei germano-danese Austri'a și Prussi'a voru propune cătu de curendu la confederatiune tractatulu de pace.

Redactoru respundiatoru Zacharia Boiu.

și atunci apoi dór se va mai face unu pasu înainte în privinti'a successiunei în ducatele germane, devenite acum fără domnitoriu. — Reîntorcerea trupelor austriace și pruse din Schleswig duréza necurmatu.

Camer'italiana a desbate mereu la conventiune. Cestiunea Venetiei înca vine la ivire, și unii din deputati mersera pâna a pretinde, că Itali'a sa provóce pre Austri'a a golf Veneti'a; într'aceea ministrii combatu cu seriositate aceste pretensiuni, care aru fi egalu cu declararea resboiului cătra Austri'a. — În siedinti'a din 7/19 Novembre Donato esí cu o propunere de totu nouă: că adică capital'a Italiei sa se transpuna nu la Florenz'a, ci la Neopole; propunerea însă, combatuta de mai multi ablegati chiaru din Neopole, în fine se retrage.

Se vorbesce, că Russi'a va sa pună dealungulu frontieriloru Moldaviei și Galitiei 60,000 feciori, cari s'au reîntorsu din Caucasu, — ceea-ce se adeveresce și din corespundintiele din Români'a. —

Corpulu legislativu alu Franciei se crede că se va conchiamă pe capetulu lunei lui Ianuariu. Bun'a armonia între Austri'a și Franci'a duréza necurmatu. — Se crede, că între Austri'a și Prussi'a se pertractéza seriosu priimirea Venetiei în confederatiunea germana. Asemenea se crede, că Austri'a va face vre-unu pasu înainte întru recunóscrea regatului Italiei.

Bugétulu Greciei pe an. 1865 arata venituri de 28½ mill., spese 27 mill., va sa dica prisosintia de 1½ mill. Armata și marin'a de resbelu se voru urcă la 12,000 feciori.

Mai nou.

Dupa o depesia telegrafica a „Herm. Ztg. etc.“, ministrulu Schmerling în siedinti'a din 22/24 Novembre respunde la interpelatiunea lui Schindler din siedinti'a 3 (vedi Senatulu imperialu.): Că regimulu n'are de cugetu a aduce în sesiunea acest'a unu proiectu de lege despre responsabilitatea ministriloru. Tempulu celu potrivit pentru acest'a va fi numai atunci, cându constitutiunea imperiala va ajunge la valóre adeverata în tôte părțile imperiului. Ministrulu néga, că prin lips'a unei atari legi se vatemala vieti'a constitutiunala, dupace responsabilitatea e sanctiunata dejă în principiu, și espune, că în cele mai multe alte staturi constitutiunale astfelu de legi se dedura asemenea numai tardiu dupa introducerea constitutiunei, și ca în multe staturi, și anume în Belgiu, nici ca esista vre-o lege de responsabilitate.

Publicarea

baniloru incursi la fondulu Assoc. transsilvane dela 5 Octobre a. c. pâna în 8 Nov. a. c. ad. pre tempulu siedintei lunarie a Comitului Asociatiunei transsilvane:

1. Prin D. Administratoru protopopescu din Mediasiu, Dionisie Chendi, s'a tramesu la fondulu Asociatiunei transsilvane 13 fl. v. a. și anume:

a) dela D. Sea 5 fl. v. a., că taca de m. ord. pre an. 186¾ și 1 f. pentru diploma 6 f., apoi că contribui benevole dela urmatorii parochi: a) Iacobi Tarchila din Sieic'a mare 1 f., b) Ioann Vacareanu din Frâu'a 1 f., c) Ioann Borosianu din Mosn'a 1 f., d) Teodoru Romanu din Atielu 1 f., e) Georgie Crisianu din Mediasiu 1 f., f) Nicolae Dorc'a din Agerbicu 1 f., g) Petru Chetianovicu din Copsi'a mica 1 f. Summ'a totala 13 fl. v. a.

2. Dela inveliatorulu din Cartisior'a Nicolae Budacu pentru diploma 1 f.

3. Prin D. Aless. Papiu Ilarianu s'a tramesu la fondulu Assoc. cá tace de m. ord. pre an. 186¾ 4 # în natura, și anume:

a) dela D. Sea Falcoianu V. -pres. la curtea de cassatiune în Bucuresci 2 #, b) D. Vasiliu Pop'a proprietariu în Bucuresci iarasi 2 #.

4. Deadreptulu la cass'a Asociatiunei au incursu cá tace de m. ord. pre an. 186¾ dela siedinti'a Comitului din Octobre pâna la siedinti'a Comitului Assoc. din 8 Novembre:

a) dela D. Secretariu judeciariu Ioanne Macelariu din Mercurea pre an. 186¾ 5 f., b) D. Cassieru alu Assoc. Constantinu Stezar pre 186¾ 5 f., c) D. Concipistu gub. Ladislau Tamasiu pre an. 186¾ 10 f. Summ'a 20 f. v. a.

5. D. negociatoriu Antoniu Bechnitiu pentru actele adunárilor gen. I, II, III, și IV. a depusu la Secretariatulu Assoc. 1 fl. 30 xr. v. a.

Sabiu în 8 Novembre 1864.

Dela Secretariatulu Asociatiunei transsilvane.

Nr. 40—2

EDICTU.

Prin care Ann'alu Simeonu Morariu din Ludosiu, Scaunulu Mercurei, care cu necredintia au parasitu pre legiutulu ei barbatu Sofroniu Maniu din Apoldu mare, fara a se sci locul aflarei ei, se provóca prin acest'a, că în terminu de 6. luni dela datulu de fatia negresitu sa se infatisieze inaintea Scaunulu protopopescu subscrisu, căci la din contra, procesulu incamnatu se va otari și fara de dên's'a în întielesulu S. S. Canóne bisericesci. Sabiu în 1 Octobre 1864.

Petru Badila, m. p.

Prot. gr. res. alu Mercurei.

Editur'a și tipariulu tipografiei diecesane.